

ZILLEGHEM

Gezin August en Magdalena SEGAERT-DEWISPELAERE

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

30ste jaargang nr 4

oktober-november-december 2009

verantw. uitg.: B. Denys, Klapprozenlaan 13, 8210 Zedelgem

ZILLEGHEM

HANDELINGEN VAN DE KRING
VOOR HEEMKUNDE EN GESCHIEDENIS
“PASTOOR RONSE”

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

INHOUD

CAPPON, Géry, *'Cranc van sinnen' in de tweede helft van de 18de eeuw in Zedelgem.* p.123

KEMPINCK, André, *Koninklijke doopkinderen.* p.130

CAPPON, Géry, *Vroeger & Nu: de Sint-Laurentiusstraat,* p.142

DHONT, Albert, *Maatschappij het Jong Handbooggild te Loppem onder bescherming van den edelen ridder Sint-Sebastiaan. De ontstaansgeschiedenis,* p.146

CAPPON, Géry & DENYS, Bertrand, *Op de boekenplank,* p.157

oktober-november-december 2009 – 30ste Jaargang Nr 4

REDACTIE EN BEHEER

Bertrand Denys	Klaprozenlaan 13, 8210 Loppem
Patrick Arnou	B. J. Lievensstraat 12, 8210 Zedelgem
Géry Cappon	Patrijzenhoek 9, 8210 Zedelgem
André Ramon	Prof. Nelisstraat 26, 8211 Aartrijke
Johan Braet	Wantestraat 136, 8310 Assebroek
Paul Vandenbussche	Guido Gezellelaan 44, 8210 Loppem
Johan Verplancke	Torhoutsesteenweg 396, 8210 Veldegem
Noël Denolf	Snellegemsestraat 118, 8210 Zedelgem
André Vanhevel	Belledreef 4, 8210 Veldegem

website: www.bloggen.be/heemkundezedelgem

Lidmaatschap: € 10

Rek. 001-0771018-41 of 738-1172056-27
Heemkundige Kring "Pastoor Ronse"
Zedelgem

Secretariaat: A. Ramon, Prof. Nelisstraat 26, 8211 Aartrijke
Tel.: 050 / 20 94 95 – Fax: 050 / 20.94.95

Abonnementen: P. Arnou, B. J. Lievensstraat 12, 8210 Zedelgem
Tel.: 050 / 20 98 58 – Fax: 050 / 20 95 01

Studies verschenen in "Zilleghem" of
uittreksels daarvan, mogen niet
gebruikt noch aangehaald worden
zonder te verwijzen naar dit tijdschrift
en de auteur.

Ieder auteur is verantwoordelijk voor
de inhoud van zijn artikels

Verantw. Uitgever: Bertrand Denys, Klaprozenlaan 13, 8210 LOPPEM

'Cranck van sinnen' **in de tweede helft van de 18de eeuw in Zedelgem**

De laatste decennia mogen we met genoegen vaststellen dat er een humane en begripvolle kentering ten opzichte van andersvaliden is ontstaan en dat de vernederende terminologie is uitgestorven. Psychiatrische patiënten werden algemeen als 'zot' bestempeld en de gehele psychiatrie vertoefde in een taboesfeer. Ook de hedendaagse medische behandelingen hebben gelukkig een complete metamorfose ondergaan. Ooit is het duidelijk anders geweest. Archivalia zijn hiervan onvervalste getuigen. Hoe was het met *crancksinnighen* in het Ancien Régime gesteld?

Parochierekeningen ¹

De parochierekeningen zijn het aangewezen instrument bij uitstek om zich een idee te vormen over de *behandeling* van geesteszieken. Het geven van onderdak en voedsel, de aankoop van kledij en de zorgverlening van deze mensen waren met name ten laste van de parochie, het plaatselijke bestuursniveau. De hiermee gepaard gaande kosten werden in de jaarrekeningen van de parochies opgenomen, waardoor kennis over deze zieken wordt verworven. De geesteszieken werden soms in een plaatselijk gezin geplaatst, zoniet in het Sint-Juliaansgesticht in Brugge.

M.b.t. Zedelgem zijn in de tweede helft van de 18de eeuw gegevens over de volgende personen teruggevonden: Jacoba

¹ Dit artikel is gebaseerd op gegevens uit de Zedelgemse parochierekeningen uit de periode 1764-1796. Deze rekeningen worden in het RA Brugge bewaard en bevinden zich deels onder *Gemeentearchief Zedelgem* en deels in het archief van het *Brugse Vrije*.

Martelé, Sebastiana Schaessens, Isabella Bailliu, Isabella Vermaut, Richardus Vermote en Pieter Lanssens.

Jacoba Martelé

Zedelgemnaar Joseph Ketels heeft in 1764 voor zijn zorgverstrekking aan Jacoba Martelé een vergoeding van 8 lb 15 sch gr ontvangen. Hij was trouwens de *minst biedende* om deze zorg op zich te nemen. M.a.w. iedereen kon voor de zorgverlening een bod uitbrengen en de uiteindelijke uitbesteding werd aan de laagst biedende toegewezen. Van professionele hulp was er dus niet de minste sprake. Deze procedure werd toegepast, nadat de hoofdman van de parochie via de procureur van de kasselrij een positief antwoord van het Brugse Vrije had bekomen: *aghtervolgens d'appostille van myn edele heeren van dese Lande opde requeste van daten 14 april 1764*. Dezelfde parochierekening maakt nog gewag van een rekening van 13 sch 10 gr, die aan de Zedelgemse smid Pieter Degrootte verschuldigd was voor zijn levering van *iserwerck ten dienst van het sottecot voor Jacoba Martelé!!!* Blijkbaar werd Jacoba in een ijzeren kooi, die hoogstwaarschijnlijk in een schuur opgesteld stond, opgesloten!

Sebastiana Schaessens

Van Sebastiana Schaessens is een overvloed aan gegevens teruggevonden voor de periode 1769-1782, het jaar waarin zij stierf. Sebastiana was de weduwe van Adriaan Craeye. Zij werd met *aggregatie van de edele heren* [van het Brugse Vrije] *gecollogueert* op verzoek van de hoofdman op 17 februari 1770. Aan *chirurgijn* Joannes Derycker werd een onkostennota van 19 sch 2 gr uitbetaald voor het *cureren vande crancksinnighe ende leverynghe van medecynen*. Catharina Degrouve, weduwe van Frans Demeyere, had ruim zeven maanden de zorgen op haar genomen en voor deze *haudenisse ende tafelcosten 14 lb 14 sch 8 gr* ontvangen. Dit was een voorlopig onderkomen. Vanaf 12 september 1770 werden de zorgen aan Cornelis Plaisier, gehuwd

met de zus van Sebastiana Schaessens, toevertrouwd. Deze echtgenoten hadden bij *publicque aenbestedinghe* het laagste bod van 14 lb gr per jaar uitgebracht. Jacoba Martelé (zie hiervoor) was intussen overleden en 'haar' ijzeren kooi werd naar het erf van Cornelis Plaisier-Schaessens overgebracht: *betaelt aen Jacob Vanhoutte, m(eeste)r timmerman ter deser prochie 1 lb 18 sch 11 gr over het opslaen en(de) stellen van een cot ... voorgaendelyck ghedient hebbende voor Jacquemine Martlée, mitsg(aeder)s over het maecken van eene nieuwe koetse (=bed) in het selve cot.* Ook de onkostennota's van de weduwe Bruggeman, Anna Caveel en Barbara Aerts werden vereffend: zij hadden kledij geleverd voor Sebastiana: *leveringhe van twee hemden ende eene blauwe lyne schorte, eenen witten bollen baey, een paer caussen en socken met verschot van een paer pantynen.* Ieder jaar worden kosten genoteerd voor kledij en onderhoud. In 1771 mocht de Zedelgense kleermaker Ferdinand Mahieu *eene laeckensergie, rock ende korsée* voor de prijs van 1 lb 15 sch 10 gr 12 myten leveren en Ferdinand Vyncke ontving 8 lb 8 gr voor *ses ellen en haelf grauw lynwaet.* Andries Lombaert leverde *twee hemden, een blauwe kempeschorte*, waarvoor hij 14 sch gr ontving. Tot in 1777 was Andries Lombaert een vaste leverancier van kledij: *lynwaet* (1773), *twee hemden en een schorte* (1774), *twee hemden, een kempe lynwaete schorte ende vier stropmutsen* (1774). Ook in 1776 en 1777 leverde A. Lombaert hemden, stropmutsen en *kempeschorten*. De volgende jaren werden deze artikelen bij de weduwe Stouthaemer of bij Mary Meyers, echtgenote van Pieter Seynhave, besteld. Ook Barbara Aerts was een vaste leverancier. In 1776 diende zij twee onkostennota's in voor *eene frenelle rock, een paer caussen, vier ellen fenelle en(de) andere wynckelgoederen*, waarvoor zij 1 lb 2sch 8 gr ontving uit de parochiekas. Ook de volgende jaren, tot 1782, is zij 'hofleverancier' van vooral sokken, schorten, kousen en hemden. Voor de levering van *eenen rooden bollen onderbaey* of *rooden bollen baey* werd telkens een beroep op Frans Bruggeman gedaan. In 1778 mocht de Zedelgense

meester klermaecker Albertus Decrock eene laeckenserse corsé leveren.

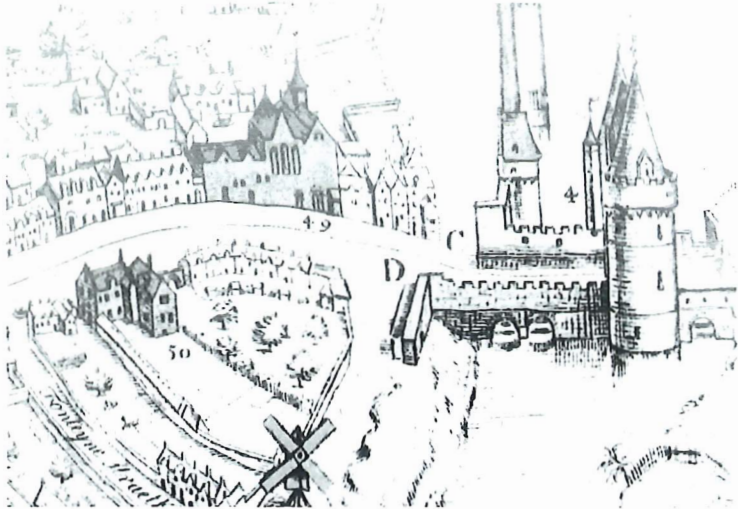
Op 4 maart 1782, dertien jaar als zorgbehoevende, overleed Sebastiana Schaessens in de woning van haar zus en haar schoonbroer. *Over assistentie in haere doodtsieckte, afleggen als anders by ordonnantie vanden hooftman deser parochie* ontvingen zij 1 lb 10 sch.

Isabella Bailliu

Het gegevenspakket over Isabella Bailliu is beduidend minder. Zij was de dochter van Donaas Bailliu. En in tegenstelling tot o.a. Sebastiana Schaessens heeft zij nooit van verzorging in Zedelgem genoten. Zij werd in het Brugse *crancksinnighuys* opgenomen. De Zedelgemse hoofdman had via procureur Judocus Dedeurwaerder een verzoek tot collocatie bij het Brugse Vrije ingediend, wat op 2 april 1774 werd ingewilligd. Drie dagen later was Isabella al opgenomen. Slechts drie opeenvolgende jaren geven in de parochierekeningen kosten voor Isabella Bailliu op: 1774-1776. Zij is wellicht toen overleden, tenzij Isabella genezen was en bijgevolg ontslagen. Het tehuis in Brugge (het Sint-Juliaanshospitaal)², waar toen Joannes Bauwens directeur was, ontving jaarlijks 20 lb gr voor de opvang en de zorgverstrekking. In 1775 meldt het parochieregister een bijkomende nota van *1 lb gr over het wasschen ende 3 sch gr over het doen van drye laetinghen*. In het archief van het Sint-Juliaanshospitaal, bewaard in het Brugse OCMW-archief, wordt helemaal niets over Isabella Bailliu teruggevonden. Hoogstwaarschijnlijk is zij in een privé-instelling, die met het Sint-Juliaanshospitaal nauw samenwerkte, opgenomen. Trouwens in de registers van het hospitaal worden enkel

² Met de Franse Revolutie werden ook niet-Bruggelingen in Sint-Juliaan opgenomen. In het Ancien Régime werden inwoners van het Platteland in de privésector geplaatst bij o.a. Demeyere, weduwe Demeyere, Jan Bauwens, Jacob Verhelle.

Bruggelingen teruggevonden en is het niet ondenkbaar dat Sint-Juliaan aan de stad was voorbehouden. De stad droeg trouwens de kosten voor haar inwoners.

Stadsplan van Brugge door Marcus Gheeraerts (1562). Nummer 4 is de Boeveriepoort die naar de Boeveriestraat leidt. Aan de Boeveriestraat staat het gebouw van Sint-Juliaan (nr. 49) en aan de overzijde Sint-Hubrecht-ten-Dullen (nr. 50).

Isabella Vermaut

Op 11 september 1778 verleende het Brugse Vrije de toestemming om Isabella Vermaut te colloceren, wat 's anderendaags al gebeurde. Zij werd eveneens naar Brugge overgebracht. De jaarlijkse verzorgingskosten, aangerekend door directeur Jan Bauwens, bedroegen 20 lb gr.

De *arme imbecille* kreeg voor haar overbrenging naar Brugge logement in de herberg Zuidwege bij Jan Baptiste Maes en dit gedurende twee dagen en twee nachten onder het wakend oog van twee *lyfwachten*. Voor het logement, voedsel en drank van deze drie personen ontving de herbergier 13 sch 4 gr. Andries Bonte was één van de *lyfwachten*. Voor hun uitgevoerde opdracht kregen

beiden een vergoeding van 12 sch gr: *over twee daegen ende twee nachten met synnen compaignon de voorschreven crancksinnige gewaect te hebben ten huysse van Jan Maes op den 11 ende 12 september 1778.*

Richardus Vermote

Het verzoek van hoofdman Pieter Vanhollebeke om Richardus Vermote te colloceren werd door het Brugse Vrije ingewilligd, waardoor Richard Vermote, *armen crancksinnigen deser prochie t'synen huysse* [werd] *gecolloqueert op den 3 february 1793*. Ook hij werd voor verzorging naar Brugge overgebracht. Voor Richard was dit een kort verblijf, want op 27 juli 1793 werd hij al ontslagen: *gheslackt met consente* van de burgemeesters en schepenen van het Vrije. Lang kon Richard van zijn vrijheid niet genieten: op 23 december 1794 werd hij opnieuw gecollocerd en op 21 juni 1796 kreeg Richard opnieuw en hoogstwaarschijnlijk zijn definitief ontslag. De parochie Zedelgem diende voor haar disgenoot op jaarbasis voor de *tafelcosten ende oppas* 24 lb gr te betalen.

Pieter Lanssens

Over Pieter Lanssens zijn nauwelijks gegevens beschikbaar. Lucas Rosseel, procureur bij het Brugse Vrije, heeft het verzoek van hoofdman Pieter Vanhollebeke aan het college voorgelegd en toelating tot collocatie bekomen, waardoor ook Lanssens naar Brugge werd overgebracht. Hij en Richardus Vermote werden via het Brugse Sint-Juliaanshospitaal in de privésector geplaatst.

Eindbeschouwingen

Voor de plaatsing van een psychiatrische patiënt moest de parochie, indien de patiënt bij een plaatselijk gezin geplaatst werd, op jaarbasis een bedrag van 12 à 14 lb gr ophoesten. Dit bedrag stond in schril contrast met de aangerekende kosten door het Sint-Juliaanshospitaal en haar gerelateerde samenwerkende privé-

instellingen in Brugge, die de Zedelgense parochiekas per patiënt 20 à 24 lb gr per jaar lichter maakten. Toch dient te worden opgemerkt dat in deze gevallen geen onkostennota's voor kledij werden teruggevonden, wat doet veronderstellen dat persoonlijke spullen in de vaste jaarvergoeding begrepen waren. Deze rekeningen werden met belastinggelden vereffend, die via de *binnenkosten* bij alle inwoners werden geïnd. M.a.w. niet via de *uytsent*, die aan de kasselrij (Brugse Vrije) was gerelateerd.

Deze parochierekeningen laten toe om, via de dossiers van de psychiatrische patiënten, meer kennis te verwerven over de kledij van de modale burger in de 18de eeuw op een plattelandsgemeente en evenzeer over de prijzen van kledij. Dankzij de levering van o.a. kledij kunnen met zekerheid beroepen aan personen worden toegewezen: smid Pieter Degroote, timmerman Jacob Vanhoutte, kleermaker Ferdinand Mahieu ...

Uit de aangehaalde voorbeelden mag aangenomen worden dat de plaatselijke bevolking niet happig was om voor de oppas van geesteszieken in te staan, ook al stonden hier extra inkomsten tegenover. Meestal werd via het Sint-Juliaanshospitaal een beroep op Brugse privé-instellingen gedaan. Het meest in het oog springende dossier is dit van Sebastiana Schaessens, die ononderbroken 13 jaar op de *goodwill* van haar zus en schoonbroer kon rekenen.

Bibliografie

VERVENNE A(lban) & VAN GOOL F., *Van rijke geest tot fijne hand*. Brugge, 1979 p.8-13

GELDHOF J(ozef), *Pelgrims, dulle lieden en vondelingen te Brugge: 1275-1975*

Géry E. CAPPON
Patrijzenhoek 9
8210 Zedelgem

Koninklijke doopkinderen

Eén van de tradities van ons Koninklijk Hof bestaat erin het peterschap of het meterschap te aanvaarden bij de geboorte van een zevende opeenvolgende zoon of dochter van éénzelfde moeder of vader. Gezien dit in de loop van de vorige eeuw regelmatig gebeurde, heeft ook Zedelgem enkele koninklijke doopkinderen. Heden ten dage wordt dit zeker een uitzondering door de grondige verandering in de levenswijze van onze jongere generatie. Daarom heb ik gemeend deze uitzonderlijke gebeurtenis samen met die koninklijke traditie voor ons nageslacht te bewaren.

Als begin heb ik zo vijf voor mij bekende (maar zeer willekeurig) dergelijke gezinnen opgezocht en gevraagd mee te werken om deze uitzonderlijke gebeurtenis in de annalen van *Zilleghem* te laten verschijnen. Nog andere gevallen zullen met dank aanvaard worden.

Albert Jonckheere (1912-1976)

Albert Jonckheere werd de zevende opeenvolgende zoon, geboren in het gezin Pieter Jonckheere-Naeyaert. Hij kreeg dus als 1° voornaam Albert, zijnde de naam van de toen regerende koning Albert I. Albert Jonckheere was de zevende opeenvolgende zoon zowel van de moeder als van de vader, en werd geboren op 22 augustus 1912.

Op 4 september 1900 huwde in Ruddervoorde Pieter Jonckheere (° Ruddervoorde 27 juni 1874) met Maria Naeyaert (° Ruddervoorde 20 april 1877). Dit gezin werd gezegend, zoals het vroeger zo mooi gezegd werd, met elf kinderen. Hij woonde tot oktober 1913 in Ruddervoorde en kwam zich dan in Zedelgem vestigen aan de Diksmuidse Heirweg recht tegenover de zandputten om daar jaren

lang de herberg "Den Doorn" uit te baten en tevens een klein landbouwbedrijf te runnen.

Hun eerstgeborene werd een meisje, dat de naam Demetrie kreeg. Zij is na de Eerste Wereldoorlog, zeer jong dus, naar Canada uitgeweken. Dan volgden opeenvolgend zeven zonen, die allemaal het levenslicht in Rudderveorde zagen.

Alfons	01/03/1903
Odiel	21/07/1904
Arseen	02/11/1905
Charles	18/01/1907
Marcel	11/06/1908
Valeer	24/11/1910
Albert	22/08/1912

Door de toenmalige ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente Rudderveorde werd bij de aangifte van de geboorte als voornaam Albert opgetekend.

In de doopregisters van de Sint-Eligiuskerk van Rudderveorde van het jaar 1912 werd onder het nummer 81 Jonckheere Gustavus ingeschreven.

Zo werd op 26 augustus 1912 Gustaaf Jonckheere gedoopt in plaats van Albert Jonckheere. De doopheer was E. H. Karel Van Eecke, onderpastoor van Veldegem. Als peter werd vermeld: Bruno Naeyaert en als meter: Irma Dobbelaere.

Na deze serie van jongens werden in Zedelgem nog drie meisjes geboren.

Irma	07/12/1913
Alice	21/02/1916
Paula	06/07/1919

De samenstelling van het gezin Albert (Gustaaf) Jonckheere wordt volledig vermeld op het bidprentje, waarvan kopie hierna.

Albert Jonckheere was aldus gekend onder twee voornamen. Bij alle officiële instanties was hij gekend als Albert. Op de kerkelijke stukken werd steeds Gustaaf vermeld en dit werd ook zo door de ouders aangenomen, aangezien hij steeds in de omgang als Staf aangesproken werd.

Mijn dank gaat ook naar de kinderen Lisette en Etienne, alsook naar E. H. pastoor ende heer D. Janssens van de heemkundige kring van Ruddervoorde voor hun medewerking.

†

te de wijsde van Christus
na te de ziel van
DE HEERE

ALBERT JONCKHEERE

echtgenoot van
Mevrouw Alice Daenekindt

geboren te Ruddervoorde op 22 augustus 1912 en gedruachtig overleden te Brugge op 2 augustus 1976, gesterkt met de Sakramenten der Ziekte

Mevrouw Albert JONCKHEERE-DAENEKINDT,
Heer en Mevrouw
Maurice DEKETELAERE JONCKHEERE
Heer en Mevrouw
Etienne JONCKHEERE-DEGHANDE,
Juffrouw Marina DEKETEARE,
Juffrouw Conny DEKETELAERE,
Juffrouw Inge JONCKHEERE,
De familie JONCKHEERE-NAEYAERT,
De familie DAENEKINDT-VERBEKE,

danken u voor de blijken van
deelneming en uw gebeden.

Wij hebben veel tact te hooren, dat
wij, die wij, die wij, die wij, die wij,
dat het, dat het, dat het, dat het,
dat het, dat het, dat het, dat het,

dat het drukt ons in ons om vader
en het, dat het, dat het, dat het,
dat het, dat het, dat het, dat het,

Touche van wij U dank, Heer
voor de gade van onze goede vader
In hem is uw liefde tot ons gekomen,
Wat het voor ons gedaan heeft
willen wij vandaag en alle dagen gedenken.

Zijn naam willen wij eevend houden,
zo nauw verbanden met liefde en zorg.

Wij durven U vragen, Heer,
hem op te nemen in uw hemels Paradijs,
omwille van uw liefde en barmhartigheid,
omwille ook van zijn vertrouwen op U
en het lijde maar louterende leed,
doer hem gedragen

Verliep hem, Heer, uw Licht en uw Vrede

Allen die mij verzorgd en getroost hebt,
allen die mij bezocht en gesterkt hebt,
vooral U, mijn echtgenote, kinderen
en kleinkinderen
ik dank U.

Uw gebed en uw leven blijven een levend
getuigenis van uw liefde voor mij.

druk deketelaere-de baes

Albert Verbeke (1924-2008)

In het gezin Richard Verbeke-Bout werd de zevende opeenvolgende zoon geboren te Zedelgem op 19 april 1924 te 3u. 's morgens en kreeg hierbij zoals de traditie het wil de voornaam van Albert, naar de naam van de regerende koning. Het was zowel voor de moeder als voor de vader de zevende opeenvolgende zoon. Richard Verbeke werd geboren te Zedelgem op 2 februari 1885 en zijn echtgenote Godelieve Bout eveneens te Zedelgem op 11 mei 1885. Het gezin kreeg acht kinderen. Juist voor de wereldoorlog kwam hij zich in Zedelgem vestigen op het Maantjeveld, heel dicht bij de bossen van het Vloethemveld. Richard oefende ook wel eens de functie uit van jachttopziender en boswachter. De opeenvolgende zonen waren:

Karel	19/03/1910	Snellegem
Germain	21/08/1911	Snellegem
Remi	28/12/1912	Snellegem
Henri	23/05/1914	Zedelgem
Camiel	24/05/1918	Zedelgem
Gaston	14/05/1922	Zedelgem
Albert	19/04/1924	Zedelgem

Albert werd als zevende in de rij gedoopt in de Sint-Laurentiuskerk te Zedelgem op 21 april 1924 en kreeg als voornaam Albertus.

De doopheer was E. H. Nestor Joye, onderpastoor van de plaatselijke Sint-Laurentiuskerk.

In de doopregisters van 1924 onder het nummer 33 werd er uitdrukkelijk vermeld dat volgende personen als peter en meter het Hof vertegenwoordigden.

Als peter was dit burgemeester Achiël Rommel. Als meter fungeerde mevrouw Maria Windels, de echtgenote van schepen Leon Van Oost.

Op 24 september 1930 werd er te Zedelgem nog een meisje geboren met de naam Maria als laatste van dit grote gezin.

Albert verbleef in Zedelgem tot aan zijn huwelijk op 30 juli 1949. Hij is overleden op 16 maart 2008. Hierna een kopie van zijn bidprentje (fragment).

Liedkeuze ter herinnering aan

De heer

Albert VERBEKE

Weduwnaar van

mevrouw Yvonne VANSTEENKISTE
en mevrouw LILIAN RAMON

geboren te Zedelgem op 19 april 1924 en
overleden in het Woon- en Zorgcentrum
St. Godelieve te Gijzel op 16 maart 2008,
gesteteld door het sacrament van de zieken

Dank aan Maria Verbeke, zus van Albert, voor haar medewerking.

Leopold Deketelaere (1937-2003)

Leopold Deketelaere werd geboren te Zedelgem op 21 juli 1937 om 7u. 's morgens. Hij was de zevende opeenvolgende zoon in het gezin Eduard Deketelaere-Demeyer. Volgens de traditie kreeg hij als eerste voornaam de naam van de regerende koning Leopold III. Het was zowel voor de vader als voor de moeder de zevende opeenvolgende zoon.

Eduard Deketelaere, geboren te Zedelgem op 25 januari 1886, huwde met Emma Demeyer, geboren te Zedelgem op 5 juni 1900. Uit dit huwelijk werden zeven zonen geboren. Na het overlijden van Eduard Deketelaere huwde Emma Demeyer met haar schoonbroer Camiel Deketelaere, geboren te Zedelgem op 22 juli 1892, die weduwnaar was van Madeleine Galle, geboren in Ruddervoorde op 16 augustus 1898. Camiel Deketelaere had twee

kinderen, waaronder Julien (° Zedelgem 26 april 1924). Hierdoor ontstond er een kleine verwarring, want deze Julien werd meestal beschouwd als één van die zeven zonen. In de volksmond zei men ook wel eens: Julien is de achtste van de zeven zonen.

Volledigheidshalve geef ik hierna een samenvatting per gezin.

Gezin Eduard Deketelaere-Demeyer

Eduard Deketelaere: Zedelgem, 25 januari 1886

Emma Demeyer: Zedelgem, 5 juni 1900

kinderen in Zedelgem geboren	
Remi	11/10/1921
Camiel	08/09/1922
Andre	25/06/1924
Achiel	29/05/1928
Michiel	13/09/1931
Maurice	13/05/1934
Leopold	21/07/1937

Gezin Camiel Deketelaere-Galle

Camiel Deketelaere: Zedelgem, 22 juli 1892

Madeleine Galle: Ruddervoorde, 16 augustus 1898

kinderen in Zedelgem geboren	
Julien	26/04/1924
Irma	30/05/1927

Bij de aangifte van de geboorte bij de ambtenaar van de burgerlijke stand te Zedelgem werden er na de naam Leopold nog andere koninklijke namen bijgevoegd. Hij werd aldaar ingeschreven als Leopold, Joseph, Boudewijn, Albert.

In de doopregisters van de Sint-Laurentiuskerk te Zedelgem is Leopold terug te vinden onder nummer 39 van het jaar 1937. Hij

werd gedoopt op 25 juli 1937 door de toenmalige onderpastoor Michel Staelens. Verder staat ook in de doopakte vermeld dat Leopold III vertegenwoordigd werd door Joseph Berquin en Prudentia Aneca. Dit waren dus de koninklijke peter en meter. Joseph Berquin was in 1937 burgemeester en Prudentia Aneca was de echtgenote van de eerste schepen Edmond Segaert. Deze doopakte werd nog eens speciaal ondertekend door de burgemeester wat niet de gewoonte was.

Leopold Deketelaere bleef ongehuwd en is overleden te Brugge op 23 juli 2003. Hierna een kopie van het bidpréntje (fragment).

†

Dankbaar aan denken aan het leven van

De Heer

Leopold Deketelaere

Zoon van Eduard (†) en Emma Demeyer

Geboren te Zedelgem op 21 juli 1937
en gedwongen overleden in het AZ Sint-Jan te Brugge
op woensdag 23 juli 2003.

Met dank aan mevrouw Maurice Deketelaere-Jonckheere voor alle gegeven inlichtingen.

Leopold Lahousse (1938-1993)

Als zevende zoon werd Leopold Lahousse geboren te Zedelgem op 3 oktober 1938 te 5u. Het was een zevende opeenvolgende zoon en zo werd de naam van Leopold, de regerende vorst opgegeven als eerste voornaam. Het gezin Arseen Lahousse-Dupon kreeg een zoon met een koninklijke doopmeter en -peter volgens de gebruiken van het Koninklijk Hof. Bij de aangifte van de geboorte bij de ambtenaar van de burgerlijke stand kreeg het kind de voornamen Leopold, Joseph, Boudewijn en Albert.

De vader Arseen Lahousse werd geboren te Zedelgem op 11 mei 1904 en de moeder op 18 mei 1910 te Aartrijke. Haar naam was Julia Dupon. Voor zover we weten was Arseen jaren beroepsmilitair.

De zeven opeenvolgende zonen waren:

René	09/10/1929	Aartrijke
André	29/12/1930	Zedelgem
Gilbert	03/12/1932	Zedelgem
Walter	10/04/1934	Zedelgem
Gustaaf	10/04/1934	Zedelgem
Herman	28/06/1937	Zedelgem
Leopold	03/10/1938	Zedelgem

Zoals je kunt nagaan zit er een tweeling tussen. In de doopregisters van de Sint-Laurentiuskerk staat Leopold ingeschreven als nummer 69 voor het jaar 1938. Hij werd gedoopt op 9 oktober 1938. De doopheer was de onderpastoor Achiël Verstraete. Als afgevaardigden van het Koninklijk Hof fungeerden burgemeester Joseph Berquin als peter en Prudentia Aneca, echtgenote van eerste schepen Edmond Segart, als meter.

Na zijn huwelijk is hij vertrokken naar Ruddervoorde. Hij zou aldaar overleden zijn op 21 mei 1993.

Met onze dank aan André en Herman voor de inlichtingen.

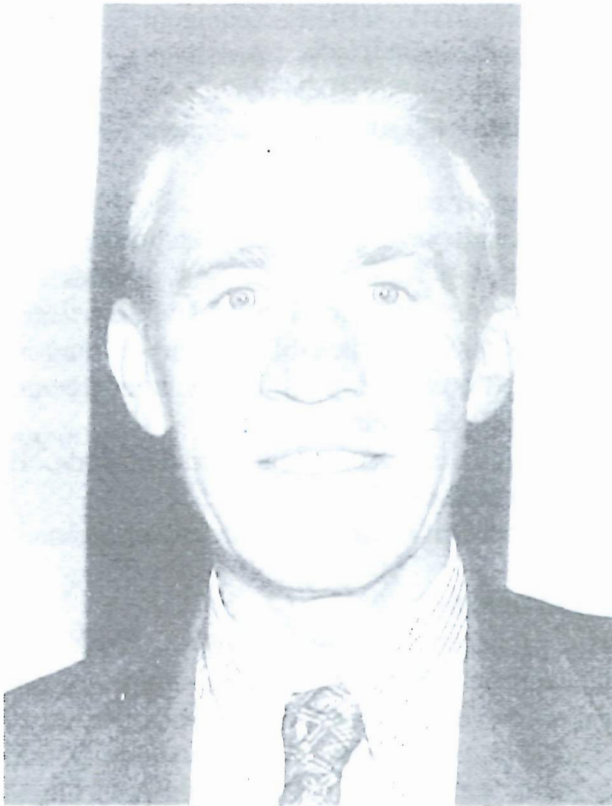
Karel Segart (1947-1998)

August Segart (°Zedelgem 8 november 1888) heeft het geluk gekend dat één van zijn talrijke kroost een koninklijk doopkind werd. In het gewone leven was hij landbouwer. Zijn eerste huwelijk met Irma De Wispelaere (° Loppem 6 juli 1906) was maar van korte duur, gezien zijn vrouw reeds op 23 november 1932 overleed.

Magdalena De Wispelaere (° Loppem 2 november 1908), zuster van de overledene, huwde met haar schoonbroer August Segaert nadat zij gedurende twee jaar zijn huishouding regelde en de opvoeding van zijn zoon Valère op zich nam.

Dit tweede huwelijk schonk hem een dochter en zeven opeenvolgende zonen. De zevende zoon werd Karel genaamd naar de toen regerende vorst, prins Karel, broer van koning Leopold III, die als Prins-Regent het land bestuurde.

Hierna een klein overzicht van de beide gezinstoestanden.

Eerste huwelijk

August Segært: Zedelgem, 8 november 1888

Irma De Wispelaere: Loppem, 6 juli 1906

kind in Loppem geboren

Valère	20/02/1931
--------	------------

Tweede huwelijk

August Segært: Zedelgem, 8 november 1888

Magdalena De Wispelaere: Loppem, 2 november 1908

kinderen in Zedelgem geboren

Irma	03/06/1934
Arnold	22/08/1935
Marc	24/07/1937
Daniel	31/07/1938
Richard	16/02/1941
Herman	17/05/1943
Omer	01/09/1944
Karel	21/10/1947

Karel Segært werd geboren op 21 oktober 1947 in de kleine woning (zie foto's), gelegen op het adres Torhoutsesteenweg sectie F nr.19 (in 1947 alzo bekend).³

Hij werd gedoopt in een zaal van de fabrieken Claeys die dan als kerk van de parochie St.-Elooi dienst deed⁴. Gedoopt op 27 oktober 1947 met als voornamen Karel, Joseph. De doopheer was de pastoor van toen voor deze parochie: E. H. Michel Staelens.

³ KYNDT, Eddy. *Genealogie Segært*. 1996, p.179-183

⁴ POLLET, Jules. *Parochie St.-Elooi. Zedelgem - De Leeuw (1938-1988)*. Zedelgem, 1988, p.39 ev

Gezin SEGAERT-DE WISPELAERE

zittend v.l.n.r.: Valère, August Segaert (vader), Magdalena De Wispelaere met het doopkind Karel en dochter Irma.

Gehurkt v.l.n.r.: Omer (op de knie), Arnold, Marc, Richard, Daniel en Herman Segaert.

De koninklijke peter was burgemeester Joseph Lievens. De meter was mevrouw Demetrie Ryngaert, echtgenote van Oscar Baes, de voorzitter van de N.S.B. (Nationale Strijdersbond).

Een kleine bijzonderheid voor Karel was: dat hij trouw ieder jaar zowel zijn peter als zijn meter kwam nieuwjaar wensen en dit zolang hij alhier verbleef, want op 3 maart 1998 is hij in Kaapstad in Zuid-Afrika overleden.

Met dank aan de leden van de familie Segaert, die me inlichtingen verstrekten.

Staannd v.l.n.r.: Alfons Deprez (lid van de Kerkfabriek), E. H. Michel Staelens (doopheer) en Alidor Claeys (voorzitter van de Kerkfabriek)
Zittend v.l.n.r.: Demetrie Ryngaert (doopmeter), August Segart (vader), moeder Magdalena De Wispelaere met het doopkind Karel, burgemeester Joseph Lievens (dooppeter)
Opname n.a.v. de doopplechtigheid op 27 oktober 1947.

André Kempinck
Kezelbergstraat 4
8210 Zedelgem

Vroeger & Nu de Sint-Laurentiusstraat in Zedelgem

In deze aflevering van *Vroeger & Nu* zijn twee extra foto's opgenomen, die dateren van 2005 en van de aanvang van de werkzaamheden aan de Sint-Laurentiusstraat getuigen. Dit openbaar werk kaderde in de algemene wetgeving m.b.t. de *zone 30 filosofie* in de nabijheid van schoolgebouwen. De werkzaamheden werden vanaf de Snellegemsestraat tot aan het

Sint-Laurentiusstraat, ansichtkaart uitgeverij A. Miny (Verz. Géry Cappon)

Sint-Laurentiusstraat dd. 30 mei 2009 (foto Géry Cappon)

T-kruispunt van de Sint-Laurentiusstraat met de Burgemeester Joseph Lievensstraat uitgevoerd. Op de foto (p. 145 bovenaan) is in de derde woning rechts sinds 1996 bakkerij Van de Beek gevestigd, voorheen bakkerij Maurits en Annie Pattyn-Vaninsberghe. Aan de overkant bevinden zich de schoolgebouwen.

Bestrating

Het wegdek was rond 1950 slechts één baanvak breed en met kasseien aangelegd, wat ook het geval is voor de opritten aan de woningen. Tussen deze opritten en ook rechts van de straat is er geen verharding.

Woningen aan de rechterkant

De schoolgebouwen met de kerk in de achtergrond zijn op beide foto's (ca. 1950 en 2009) even goed herkenbaar. De lange muur is gesloopt, kleuterklassen⁵ en een garage zijn er opgetrokken. Helemaal vooraan op de actuele foto valt een klein stukje van de voortuin van mevr. Ghislaine Degrande op te merken.

Woningen aan de linkerkant

Helemaal vooraan links zien we de slagerij van Leon en Maria Meuleman-Buffel. Hun zoon en schoondochter, André en Gilberte Meuleman-Baert, hebben de zaak voortgezet. Hun dochter Herlinde Meuleman vormde de slagerij om tot een speciaalzaak in hoofdzakelijk schoolbenodigdheden, bureau- en fantasieartikelen. Na Herlinde Meuleman heeft de Nederlandse keten *Blokker* er op de benedenverdieping een filiaal geopend en appartementen op de etages geïntegreerd.

De andere huidige woningen (richting Snellegemsestraat) vertonen nog altijd hun toenmalige architecturale karakter, waardoor het straatbeeld goed herkenbaar is gebleven.

Géry E. Cappon
Patrijzenhoek 9
8210 Zedelgem

⁵ Kleuterklassen werden tot voor enkele tientallen jaren in de volksmond *bewaarschool* genoemd.

Noord →

Sint-Laurentiusstraat dd. 2 september 2005 (foto's Géry Cappon)

Noord →

Beide foto's zijn naar aanleiding van de heraanleg van de Sint-Laurentiusstraat op 2 september 2005 genomen. De heraanleg kaderde in de algemene *zone 30-filosofie* in de nabijheid van schoolgebouwen.

*Maatschappij het Jong Handbooggild onder
bescherming van den edelen ridder*

Sint-Sebastiaan.

De ontstaansgeschiedenis

"Het jaar 1800 zeventig, den 30sten der maand Augusty hebben zich, ieder na eene inschrijving van ten minsten fr. 0,75 gedaan te hebben, 47 handboogschutters vereenigd in de herberg Heidelberg, ten doele eene handboogmaatschappij te vormen.

Na het eindigen der prijschieting, voortkomende van de opbrengst der inschrijving en het uitreiken der prijzen, is er overgegaan geweest tot het daarstellen van eenen raad, gelast met het besturen van de maatschappij.

Alzoo zijn er voorgesteld en met eenparigheid, handgeklap en vreugdekreten der 47 leden aanveerd geworden:

Hoofdman	Er zal gewacht worden totdat men bemerkt dat de maatschappij op goeden voet vooruit gaat.
Stadhouder	M. Louis Deceur
Koning	Te schieten de Eerevogel
Deken	M. Pieter Hoste
Deken	M. Pieter Vermeersch
Proost	M. Charles D'haenekint
Hofmeesters	M. M. Lippens Louis, Colpaert Pieter, Meermans Joseph, Blomme Emile
Zorgers	M. M. Van Maele Charles, Strubbe Charles, Andriaens Henri, Himpens Auguste, Verhaeghe Auguste, Desplentere Edmond, Coudeville Auguste, Van Maele Henri, Sevenant Charles
Bailliuw	L. Auguste Adriaens
Griffier	M. Blomme Joseph
Tresorier	M. Deceur Charles

Bij ieder ambt dat te kiezen gevallen is, heeft M. P. Colpaert in kortbondige woorden uitgedrukt waarin het bestaat: 't is te zeggen, welke last het den verkozene oplegt aangaande de maatschappij. Na eenige minuten beraadslaging aangaande den tijtel of kenspreuk die men de maatschappij zou geven, wordt er het volgende voorgedragen:

Maatschappij het Jong Handbooggild onder de bescherming van den Edelen ridder Sint-Sebastiaan

*Deze tijtel is door geheel de vergadering met zeer groote vreugde ontvangen geweest! Men hoorde de kreten **Viva het Jong Handbooggild! Eer, eer onzen martelaar Sebastiaan!** Na het vaststellen eener beschrijving [schieting] op 8 september en eener prijschieting op 18 september is de vergadering uiteen gescheiden vol tevredenheid, en beziel met veel geestdrift tot den vooruitgang der Maatschappij.*

*Handwritten note: (Binnelid) den 30. September 1870 om 1/2 uur
10 minuten*

Sint-Sebastiaan is de eerste van de patronen van onze schuttersgilden. In Vlaanderen is er geen enkele stad, geen enkel dorp, of er bloeiden of bloeien nog één of meer schuttersgilden, waarvan het ontstaan teruggaat tot een ver verleden. Onze schuttersgilden hadden in Vlaanderen een ruim aandeel in het ontspanningsleven. Ze werden meestal gesticht *om de jonckheyt eenighe exercitie te verlenen, mitsgaders te benemen de occasie van leedicheyt.* Is ledigheid niet het oorkussen van de duivel? Aldus een oud spreekwoord. Het probleem van de vrijetijdsbesteding heeft wel altijd bestaan.

Ingedeeld naar hun wapen worden de schuttersgilden verdeeld in **kruisboogschutters** met Sint-Joris als patroon, **handboogschutters** die onder bescherming staan van Sint-Sebastiaan en de **kolveniers** of **busschieters** die verschillende patronen hebben, veelal de patroonheilige van de parochie.

Onderzoekers beweren dat de oudste gilden teruggrijpen naar de geschiedenis van de Germanen. Het gildenmaal, de dodencultus (thans in christelijke vorm) en de weerbaarheid zouden daarvan nog herinneringen zijn.

Het woord **gilde** zou samenhangen met de Oudnoorse *gildi*, dat zowel *inleg* als *gelag* betekent.

In de middeleeuwen was de volksweerbaarheid de voornaamste reden van bestaan voor de gilden. De bescherming van de familie en het eigendom was het voornaamste oogmerk. De *schutters* (in de zin van beschutten) beschermden omwalde kastelen en hofsteden. Deze bewakers van muren, wallen en poorten hadden wapens: voetbogen en walbogen.

Die vroegere legerkorpsen waren de aanloop tot de schuttersgilden. Zoals het in andere gilden en ambachten (van smeden, wevers, huidevetters ...) gebruikelijk was, namen de schuttersgilden de regelingen aan die gebruikelijk waren. De namen van de bestuursleden (hoofdman, deken, baljuw ...), de voorstelling van de nieuwe leden, de gildenmis, de patroonheilige ... zijn hiervan duidelijke resten.

Ook de godsdienstige en opvoedkundige grondslagen zijn van doorslaggevende aard geweest. De plaatselijke heren (al dan niet van adel), schouten of burgemeesters -samen met de parochiale geestelijkheid (proost)- aanzagen het altijd als hun plicht de gilden in stand te houden en te steunen.

Verskillende familienamen vonden hun ontstaan in het gildewezen: De Deken, De Schutter, De Coninck, De Keyser, Balliu.

De eerste reglementen bevatten artikelen, waarvan vele klaarblijkelijk ingelast werden om de gildebreders beleefde manieren te leren en vechtpartijen te voorkomen. Zo was het verboden *Godts naem idelick te noemen ofte sweeren by de heylighe sacramenten* (God ziet mij, hier vloekt men niet), *te slaene naer malcander met den vuyst ofte met eenen canne*,

toeback te smooren, ten waere den coninck toelatinge gaeve, laeten eenen windt inde vergaderinghe, te segghen oneerlycke woorden, ofte naemen die souden raecken de vrouwen, te sweeren by hunnen siele ...

Driemaal per jaar moesten de gildebroeders in stoet naar de kerk gaan *met eenen pyl inde handt* om de hoogmis bij te wonen.

De Sint-Sebastiaansgilde schoot op de staande wip of *gayperse*. Bij de stichting in 1870 was dit op de weide achter de ruime afspanning *Heydelberg*. Wanneer Emiel Blomme in 1873 de herberg komt bewonen, is deze al uitgegroeid tot een ontmoetingsplaats voor de betere stand.

In 1929 verhuisde de gilde naar de Watermolen. Dit jaar is het bijgevolg het tachtigste jaar dat de Koninklijke Handbooggilde Sint-Sebastiaan gebruik kan maken van het domein de Watermolen, eigendom van de Abdij van Zevenkerken.

De *coninck* van de gilde was hij, die *af sal schieten het eerste stuck vanden gay*, de *keizer* was degene die drie opeenvolgende jaren de koningsvogel neerhaalde. Koning en baljuw mochten tijdens de vergaderingen drinken op kosten van de gilde. Bij het overlijden van een lid moesten de erfgenamen aan de gilde een *doodschuld* van 6 lb par betalen.

Bij de stichting was er in het bestuur één functie niet ingevuld: die van **hoofdman**. Wie kon men het beter vragen dan aan de adellijke burgemeester van Loppem? Uit de brief die wij opzettelijk letterlijk en volledig citeren, blijkt hoe de doorsnee burger met een bijna overdreven ontzag en onderdanigheid opzag naar kerkelijke en wereldlijke gezagdragers. Wat de Loppemnaars betrof, was dit tegenover baron Charles van Caloen, burgemeester, senator en bouwheer van het kasteel van Loppem.

Maatschappij het Jong
Handbooggild onder bescherming
van den edelen ridder St.-
Sebastiaan

Aan den weledelen Heer Baron
Charles van Caloen de Gourcy
Burgemeester Senateur
Te Lophem

Loppem, den 7 October 1870

Mijnheer,

De onderteevende nemen de eerbiedige vrijheid zich tot U te wenden, opdat gij, als bewijs van hunne genegenheid en betrouwen, het ambt zoudt willen aanveerden van Hoofdman der schutters-maatschappij welke zij in Lophem onlangs ingericht hebben en voortgesproten is uit de luisterlijke prijschieting, door uwe milddadigheid, op den 15sten Augustus laatst, aan alle Lophemnaars gejongd. Wij durven U deze vraag toesturen om twee redens, die gij volgeern zult aannemen uit hoofde uwer ouderlijke overlevering en persoonlijke overtuiging. Ten allen tijde, wanneer volksspelen ingericht werden, zag men den Vlaamschen adel zijnen invloed bijbrengen om deze spelen luister en voorspoed te geven. Deze zo loffelijke handelswijze had voor onze gemeenten en deszelfs voorrechten eenen zoo gelukkigen uitslag dat men dikwijls in den loop der geschiedenis er een voorbeeldig bewijs van aantreft.

In Vlaanderen bezat den adel de eerste plaats in openbaar aanzien en volksliefde. Immers, zij was in dagelijksche betrekkingen met den burger, vermaakte zich nevens hem, in één woord, zij gaven elkander de hand in het volbrengen hunner wederzijdsche en gemeenzame plichten. De tijden hebben zekere veranderingen ondergaan, maar iets wat onveranderd gebleven is, in onze provincie ten minste, in den eenheid van allen, voor de hooge standen der maatschappij.

Gij, Mijnheer, twijfelt daar niet aan en wij beroepen ons dus, gelijk wij het aanstonds zegden op uwe ouderlijke overlevering.

Verders, de maatschappij reeds uit 61 leden bestaande, heeft niets dan gedurige aangroeiing en des te meer een goed bestuur te verwachten om te beter de rechten van Godsdienst, Kerk en Vaderland te

verdedigen. Aldus zal onze maatschappij niet vallen, als vele andere, vermaak beoogen, maar tevens een schild wezen tegen de vijanden van den katholieken Godsdienst.

Mijnheer, wij durven dus de hoop koesteren, dat gij zult gelieven onze vraag te aanveerden, gezamenlijk met onze voorafgaande dankbetuigingen en dat wij van Uwe Hoogheid in korten tijd een voldoende antwoord bij onzen stadhouder zullen vinden.

Uw dienaars,

de Deken,
Petrus Hoste

de stadhouder,
Louis De Ceur

de Deken,
Petrus Vermeersch

Proost,
Daenekindt Charles

Proost,
J. Baert

Dat baron Charles van Caloen de functie van eerste hoofdman van de Sint-Sebastiaansgilde aanvaardde, blijkt uit het schutterslied dat bij de inhuldiging van de *Standaard der Maatschappij* (9 sep 1872) uit diepe erkentelijkheid aan de heren baron van Caloen, stadhouder Louis De Ceur en F. Hinderyckx, koning, werd opgedragen. Dit lied ligt helemaal in de lijn van de talloze romantische strijdliederen van de 19de eeuw. Ook Guido Gezelle schreef enkele gedichten van die aard. Het schutterslied bestaat uit vijf strofen en een refrein. Even luisteren.

REFREIN

Hola! hola! uiteen, uiteen,
En d'handen aan den hoed,
Want prachtig komt voorbijgetreên,
Die eedle schutters stoet.

STROFE 1

Zoo gaan wij nog met hoofd omhoog,
Den sterken boog in d'hand,
En dragen in het stralend brandt,
't Is spel ... maar vroeg ons Vlaanderland
Eens d'hulp van onzen stoet.
Wij gingen zingend hand in hand
En stortten blij ons bloed.

STROFE 5

Het schuttersvolk met zijn gezang
Biedt u zijn wenschen aan,
En zegt hoe altijd 't hert vol dank
Op uwen naam zal slaan,
En in de toekomst wilt uw oog,
Ons volgen op der aard.
Gij vindt altijd den eedlen boog
Zijn oude meesters waard.

Dichter Omer Karel De Laey (1876-1909) uit Hooglede, die een
gelijkaardig schuttersfeest als dat van de nog jonge Sint-
Sebastiaansgilde op Loppem bijwoonde, beschreef zijn
bevindingen heel dichterlijk als volgt:

SCHUTTERS

In hun gildhof zaten schutters,
onder 't laaiend zonnevier,
rond 'n tafel, en zij dronken
grootte kroezen schuimend bier.

Hunne koning, die in 't grasperk
lijk 'n reuze voor hen stond,
uit z'n leedren koker snakte
'n pijl, met roode vleren rond.

En de boge, die gesloten
in z'n taaie vuisten zat,
trok hij, dat de buigers spanden
lijk de hoepels van een vat.

In de zwarte schaduwstriepe
rond z'n hoed met gespen aan,
neep hij dichte 'n ooge toe, en
mikte, en liet de snare gaan.

Al de schutters keken scherrig,
hellend over hunnen stoel,
en de pijl, met roode vleren,
zat te daavren, in den doel.

kolenhandelaar Richard DOOM aan de Watermolen

Ondanks een overaanbod van ontspanningsgelegenheden, vooral voor de jeugd, blijft de Sint-Sebastiaansgilde actief op het domein Watermolen. Tradities blijven gerespecteerd. De hoofdman is, net zoals bij de start in 1870, een man van adellijke afkomst: ridder Eugène van Outryve d'Ydewalle de Diest. Hij vervult zijn functie sinds 1990. Hij verzamelde en bewaart nu het archief van de Gilde en is, in tegenstelling tot zijn voorgangers, een gedreven schutter. Er zijn nu een vijftiental actieve leden, die jaarlijks hun sireschietsing hebben, het jaar afsluiten met een mis en een maaltijd: naar aloude gebruik.

Misschien wordt 2010 een speciaal jaar. De Gilde bestaat dan 140 jaar, maakte 80 jaar lang gebruik van de staande wip op de Watermolen en ... heeft mijnheer Eugène twintig jaar als hoofdman. *De Gilde viert!*

N.a.v. de heraanleg van de Torhoutsesteenweg in 1956 werd de herberg de **Watermolen** afgebroken. Meteen ook het einde van de kasseiweg. De onteigening en de afbraak van de hoevegebouwen moesten de gevaarlijke bocht doen vergeten.

-1961- Sireschiëting- 18 schutters, met Marcel FEYS als Koning. Georgette Yde was kantine-uitbaatster. Let ook op de *schietlap* aan de onderarm van de schutters.

-1977- 23 schutters, proost pater Idesbald o.s.b. uit Zevenkerke, de kantine-uitbaatster, twee pijrapers met hun gevlochten hoed uit *widauwwissen* sire: Albert NOLF

Bij het 100-jarige bestaan mocht het koninklijke kroontje (zie foto 1977 p.155) aan het wapenschild worden toegevoegd en werd de eeuweling op 30 augustus 1970 met een feestmaal in *De Lac* gevierd.

SPIJSKAART

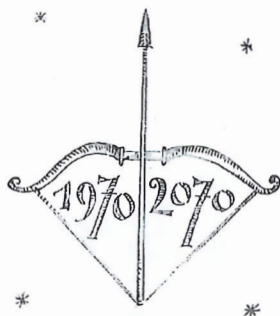
Neemt uw lepels, lekt uw lippen,
Voor de soep met room en kippen.

Uit de Noordzee ging men halen
niét tomaten, wél de garnalen.

Entre-deux-mers heet de witte wijn,
Beaujolais noemt de rode, ... uiterst fijn!

Het hoofdgerdcht is varkensgebraad,
En de sauce Robert maakt zelfs een Vlaming niet kwaad.

Stillekensaan komen wij aan het slot:
een feestelijke taart ...
... en een koffiepot.

ons buikske slaat gespannen
maar méér nog onze hoog;
wij richten op de toekomst
onze pijl en ook ons oog.

BRONNEN

Peeters, K.C. *Het Vlaamse Volksleven*
VERVENNE, Alban. *Oude hoeven,
herbergen en molens en hun bewoners te
Loppem*. Loppem, 1976. p.154ev
Archief van de Sint-Sebastiaansgilde
Loppem
Foto's uit de persoonlijke verzameling van
de auteur.

Albert Dhont
Torhoutsesteenweg 53
8210 Loppem

Op de boekenplank

De grote atlas van Ferraris - De eerste atlas van België

In de jaren 1960 heeft het Gemeentekrediet van België (nu Dexia) verkleinde facsimile uitgaven van de Ferrariskaarten op de markt gebracht. Van de drie originele atlassen bevinden er zich twee in het buitenland: in het *Kriegsarchiv van Wenen* en in het *Rijksarchief van Den Haag*. Het derde exemplaar wordt sinds 1922 zorgvuldig in de *Albertina* te Brussel bewaard. Voordien bevond ook dit exemplaar zich in Wenen. Na de nederlaag van de Oostenrijkers tegen de Fransen nabij Jemappes in 1793 verhuisde "ons" exemplaar naar Wenen. In het kader van de vredesonderhandelingen na WO I beschikken we dankzij de tussenkomst van Albert Tyberghien, bibliothecaris bij de Koninklijke Bibliotheek, over dit unieke historische document dat als basis voor de huidige publicatie van de uitgeverijen Lannoo / Racine heeft gediend.

De Ferrariskaarten zijn de eerste in hun soort die in het laatste kwart van de XVIIIde eeuw een geheel grondgebied van een West-Europees land beschreven. Dit titanenwerk werd door Maria-Theresia van Oostenrijk aan graaf Joseph de Ferraris toevertrouwd.

De actuele publicatie is er gekomen dankzij de samenwerking tussen meerdere instellingen van het hoogst mogelijke kwaliteitsniveau. In de eerste fase hebben de Koninklijke Bibliotheek en het Nationaal Geografisch Instituut (NGI) de handen in elkaar geslagen om met de meest geperfectioneerde en gesofisticeerde apparatuur de originele kaarten met de hoogste resolutie in te scannen.

De Universiteit Gent (UG) heeft alle scans zorgvuldig (her)behandeld met het doel een harmonieus geheel te bekomen: door het streven naar kleuregaliteit tussen de 275 verschillende kaarten van de atlas. Want, initieel waren alle kaarten handgekleurd en vertoonden -ook binnen één en dezelfde kaartkleurnuances. Bovendien is nu de schaal 1/11.250 i.p.v. 1/20.000 (Gemeentekrediet), wat samen met de hoge kwaliteit elk detail ten goede komt. De index van meer dan 3000 (plaats)namen is een bijkomende troef. De publicatie, die 11,5 kg weegt, telt 608 pagina's die 405 bij 510 mm meten!

Op het internet kunnen de kaarten ook geraadpleegd worden, waarbij o.a. de mogelijkheid tot inzoomen beschikbaar is. Surf hiervoor naar <http://www.ngi.be/NL/NL1-4-2-3.shtm>.

Géry E. CAPPON

Terechtgesteld. Duitse executies in Oost- en West-Vlaanderen 1941-1944

Wie de buurt van Sint-Michiels en Loppem een beetje kent, heeft zeker nog de wegwijzers, naar het 'Kruis der gefusilleerden' opgemerkt. Het herinnert aan de acht verzetslieden die in 1942 in het bos van Tillegem terechtgesteld werden. Oudere Loppemnaren weten nog te vertellen dat tijdens de laatste oorlog verzetsman Albert Scheurmans (broer van Victor uit de herberg Sint-Maarten te Loppem) aangehouden werd door de Duitsers en terechtgesteld in Rieme (Oost-Vlaanderen).

Over de terechtgestelden van Oost- en West-Vlaanderen in het algemeen en bovengenoemde slachtoffers in het bijzonder, verscheen onlangs het boek *Terechtgesteld. Duitse executies in Oost- en West-Vlaanderen 1941-1944* van Tim De Craene (Ertvelde). Het is een gecommercialiseerde uitgave van zijn licentiaatsverhandeling o.l.v. prof. Bruno De Wever (UGent).

Het boek kan besteld worden door overschrijving van 22,95 euro (3 euro verzendingskosten incl.) op rek. 063-4145898-56 van Flying Pencil, Erembodegem-Dorp 80, 9320 Erembodegem. Vermeld *Terechtgesteld*.

De Craene Tim, *Terechtgesteld. Duitse executies in Oost- en West-Vlaanderen 1941-1944*. Erembodegem, Flying Pencil, 2009.

Bertrand DENYS

Zedelgemse onderwerpen in *Biekorf*

In de derde aflevering van *Biekorf*, jaargang 2009, verschenen twee bijzondere artikels en een kort berichtje die wat te maken hebben met Groot-Zedelgemse historische onderwerpen.

In Aartrijke werd een straat genoemd naar prof. Karel Nelis (1875-1935) die er een buiten bezat: de villa Hertarust, vandaag bewoond door zijn kleinzoon adv. Hugo Vandeputte. Aan Karel, de bekende professor en geneesheer en zijn vader Aloïs wijdt Karel De Clerck een korte biografische schets (p.277-287). Hiervoor baseerde hij zich op informatie verschaft door Emmanuël en Patrick Nelis, archiefmateriaal uit het Kon.Atheneum van Brugge en de gepubliceerde herinneringen van Emiel Nelis (broer van Karel) in het ledenblad van de heemkundige kring David Jonckheere (nrs.11-12-14 en 15). Vader Aloïs maakte carrière in het Rijksonderwijs, zoon Karel als geneesheer en professor te Leuven. Ervaren in het bronnenonderzoek weet Karel De Clerck Waarheit und Dichtung uit elkaar te houden. De herinneringen van Emiel Nelis doet hij af als te gekleurd. Dat uit zich bijvoorbeeld in het verzwijgen van fundamentele informatie over de Vlaamsgezindheid van Karel Nelis en zijn (door het bisdom

Brugge gemanipuleerde) gedurfde uitspraken over de zogenaamde miraculeuze genezing van Jabbekenaar Pieter De Rudder door bemiddeling van O.L.V. van Oostakker.

Veldegem werd meer dan 30 jaar geleden al bedacht met een N.E. Fonteynestraat (achter de kerk). De Veldegemse onderwijzer en romancier raakte vooral bekend door zijn vroegtijdige dood in 1934 en zijn postuum verschenen *Kinderjaren*. Auteur Jan Verdonck typeert dit boek in *Biekorf* als een autobiografische ontwikkelingsroman. Het werk dat tien jaar geleden aan zijn 8ste druk toe was, krijgt een grondige analyse, gebaseerd op de eerste drie hoofdstukken. Dat resulteert in de bevinding dat het boek niet de schets is van de opgroeiende jeugd van het tweede decennium van de 20ste eeuw, maar een egodocument, geconcentreerd op subjectieve ervaringen en dromen. Daarbij legt Jan Verdonck op een glasheldere manier de introspectieve werkwijze van Fonteyne bloot, naast de mystificatie. Fonteyne heeft namelijk zijn verleden gestoffeerd met inzichten van het schrijfmoment zelf. Deze analyse levert een nieuwe visie op Fonteynes *Kinderjaren*. En die is origineel en boeiend.

In een tweeregelig berichtje stelt Menenaar Andreas Leenknecht in *Biekorf* de vraag waar de straatnaam Pierlapont in Loppem en Zedelgem vandaan komt. Alban Vervenne vermoedt in zijn werk *Oude hoeven te Loppem* dat deze naam verwijst naar een bepaalde persoon. Het is volgens Vervenne erg moeilijk de betekenis te achterhalen, vermits de schrijfwijzen zo gevarieerd zijn: Pierilpont (1435), Pierlepoigne (1511), Pielepomp (1515), Pier lepompe (1603), Pierlepont (1623), Pieter Lapon (1653) en Piere lapon (1703). De naam was op een bepaald ogenblik verbonden aan “het goet ghenampt pierlepont” (huidige Hof ter Pierlapont). Het gehucht Pierlapont te Loppem lag vroeger aan de Clytgatestraete, de huidige Pierlapontstraat. Over de betekenis bestaat voorlopig geen zekerheid. Stof voor etymologen!

Onze redacteur Géry Cappon valt in de prijzen

Op suggestie van Géry Cappon nam onze heemkundige kring deel aan de jaarlijkse ‘Week van de Smaak’ (12-22 november). Op basis van zijn verzameling oude menukaarten stelde hij een kleine tentoonstelling samen onder de titel *Eten in letters*. Samen met een powerpointmontage hierover, stoffeerde deze tentoonstelling de viering van 30 jaar Heemkundige Kring Pastoor Ronse op 14 nov. ll. in herberg Sint-Maarten te Loppem. Het initiatief kreeg “felicaties van het kwaliteitscomité” mee. Waar wij ons graag bij aansluiten.

Bertrand DENYS

Inhoud jaargang 30 (2009)

BRAET Johan

De "aendekooi" in Loppem: de oudst gekende eendenkooi - p.51

CAPPON Géry

Historisch-demografisch cijfermateriaal van Aartrijke uit de 18de eeuw:

Nuptialiteit - p. 4

Theologie aan de universiteit van Loppem - p.67

Epidemieën in de veestapel in 1745-'46 en 1770-'73. Een sociaaleconomisch drama - p.83

Vroeger & Nu. T-kruispunt Snellegemsestraat en Sint-Laurentiusstraat - p.99

'Cranc van sinnen' in de tweede helft van de 18de eeuw in Zedelgem - p.123

Vroeger & Nu: de Sint-Laurentiusstraat - p.142

Op de boekenplank - p. 157

DECOCK Roland

Warme voeten op de stoof - p. 30

DEMAREE Jos

De familie Demarée in Zedelgem: 1790-1805 - p.102

DENYS Bertrand

Broeder Filip overleden - p.3

Victor Deceuninck (broeder Filip CFX) - p.43

Op de boekenplank - p.72

Uitstapje naar Dudzele - p.80

Op de boekenplank - p.113, p.158

Activiteiten - p.118

DHONT Albert

Maatschappij het Jong Handbooggild onder bescherming van den edelen ridder Sint-Sebastiaan te Loppem. De ontstaansgeschiedenis - p.146

KEMPINCK André

Zedelgem anno 1937 (4/5) Sectie D - p. 17

Zedelgem anno 1937, secties E en F (5/5) - p.55

Koninklijke doopkinderen - p.130

